

Megjelenik minden kedden.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz (Kassai-utca, 16. sz.) intézendők.

Bérmontatlan leveleket nem fogadjunk el.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Előfizetési feltételek:

Egész évre . . . . . 6 frt
Fél évre . . . . . 3 „
Negyed évre . . . . . 1 „ 50 kr.

Hirdetések díja:

öt hasábos petit sor . . . . . 5 kr.

NYILTTÉR:

három hasábos petit sor . 15 kr.

KASSA és VIDÉKE

Politikai és vegyestartalmu hetilap.

A székesi gazdasági egyesület közlönye.

Az előfizetési pénzek és hirdetési díjak, általában a lap anyagi részét illető közlemények a kiadó-hivatalhoz (Pannonia könyvnyomda és kiadó-részvénytársaság intézendők.)

Hirdetményeket elfogad:

Hausenstein és Vogler Budapest. Bécsben, Berlinben, Münchenben, majnai Frankfurtban, Stuttgartban, Hamburgban és Bernben. Mosse Rudolf Bécsben, Prágában, Münchenben, Hamburgban, Nürnbergben, majnai Frankfurtban, Strasburgban, Berlinben, Zürichben, Boroszlóban és Nürnbergben. Lang L. nemzetközi hirdetési irodája Budapest. A délméret hírd. irodája Stuttgartban. A Jägerféle könyvkereskedés Frankfurtban. Schlotte E. Bremenben. Fort Jenő Lipcsében.

A legnehezebb . . .

Hazánk egyik nagynevű költője alkalmi költeményében dalolja valahol:

Legnagyobb cél pedig itt e földi létben,
E mber lenni mindég, minden körülményben.

Ha igaz, hogy ez a legnagyobb cél, amint igaz, legalább a magunk részéről kétségbe nem vonjuk, ugy nem kevésbé igaz, hogy mennyiben legnagyobb, egyszersmind a legnehezebben elérhető is, mert hiszen különben, ha t. i. könnyen el volna érhető, mi volna benne, ami a nagyságra, ennek legmagasabb fokára, megteremthetné a szükséges alapot?

Elismervén az idézett költői állítás igazságát, ellenmondásba jönnénk önmagunkkal, ha a legnagyobb cél fölé még egy nagyobbat helyezni akarnánk.

Melléje rendeljük tehát azon szintén legnagyobb és így legnehezebb másik célt, t. i. valamely állam hajójának vezetését olyképen, hogy a kormányossal a hajó minden népe egyformán megelégedett lehessen.

Sőt, ha tekintetbe nem a nagyságot, nemis a nehézséget, hanem a megközelítés bizonyosságát, a biztosabb elérhetést vesszük, éppen nem habozunk az állam hajójának említett vezetését célját a legeslegnagyobbak, a legeslegnehezebbnek nyilvánítani.

„Felette sajnálnám — írja a megdicsőült Deák 1861. okt. 19-ki levelében — ha a politika más fontos és közérdekű vállalatokat az irodalmi térről leszorítana.”

„Sok szellemi szüksége van a nemzetnek.”

„Sőt a politikai képzettség is csak egy alap, ha tudományos műveltségben gyökerezik.”

Es nálunk, fájdalom, éppen ezen tudományos műveltség még mindig hiányzik és sokan vannak, kik e hiányra, ennek pótlására csak másodrendű sulyt fektetve, vagy arra talán nem is eszmélve, oly politikai tanok hirdetésével foglalkoznak, amelyek amíg hirdetőiknél a tudományos műveltség hiányát peesélik meg, másrészt e hiányt terjeszteni látszanak az illetők részéről kiküldöttekél.

A „fusio” előtt országoszte hirdette és hangoztatta a balpárt, hogy nem a kormány kormányoz, hanem a Deákpárt; minek következménye a felelősségi törvények illusziórássá való tétele vala.

A „fusio” után megtartva a tonust ugyanazon párt hirdeti országunk-világnak, hogy a kormány keresztül-erőszakolja minden intézkedését, dacára tán a többség valódi nézete- és meggyőződésének, dacára az ugynevezett közvéleménynek. Vagy van felelőség, vagy nincs.

Ha van: ugy minden kormányférfi annak következményei iránt tisztában csak azesetre lehet, ha megadatnak neki a törvényhozás részéről a módok és eszközök, melyek útján kitzűzött törekvéseit országja és nemzete, hazája javára érvényesítheti. A kiindulási pontnak tehát mindig magában a kormány-körökben kell elhelyezkednie s onnét adni irányt a törvényhozói s ez alapon aztán a végrehajtói hatalomnak is. Ellenkezőleg mihelyt a kormányra annak kezeit megkötöző törvényes intézkedés tukmáltatik, megszűnik felelőssége, még a történelem szigorú ítélőszéke előtt is, mennyiben visszanelepte eseten nem önálló tényezője többé az állam ügyei vezetésének, hanem merő eszköze a reatukmált törvénybeli szabványok alkalmazásának.

Jó volna e fölött tüzetesebben gondolkodni inkább, mintsem a kormány rudján álló egyének vádolásával, milyenek, hogy „Tisza helyes és kifogástalan tetteiben is önző? . . . *) Tisza uralkodni akar. Ez a főcél, az ország csak eszköz” stb. — hinteni törekedni a meghasonlás és viszálykodások magvát.

*) Különbön ez is furesa: „helyes és kifogástalan” és mégis „önző!” Hiszen ha helyes és kifogástalan, hogyan lehet önző? Ha pedig önző, mikép helyes és kifogástalan? Szerk.

Nekünk meggyőződésünk az, hogy amennyiben egyrészt, mint kifejtők, csakugyan legnagyobb és legnehezebb a kormányzóknak közmegelegedésre kormányozniok. — ami vajmi ritka jelenség! — ugy másrészt bizonyos az is, mikép a felzaklatott elégedetlenség és megrovás semmi esetre sem megbizható jel még, hogy az ügyes, lelkes, lelkiismeretes és erélyes és kitartó kormányos az államhajtót a kitzűzött cél felé nem vezetné biztos kezekkel. A kormány és a parlament közti viszonyról is áll:

Nem lehetsz itt felemás:
Vagy álló, vagy kalapács.

Merlin.

— Konstantinápolyban az Andrássy-féle reformokon kívül, mint a kibékítésre nézve második lépés, a menekültek visszatérésének lehetővé-tétele került napirendre. Erre nézve is Andrássy gróf indította meg a portával a tárgyalásokat azon amnestia, illetőleg könnyítések és oltalom iránt, melyeket a török kormány adni fog. E tárgyalások a legkedvezőbb eredményt ígérk s így az osztrák-magyar kormány nemsokára oly helyzetben lesz, hogy délszláv „vendégeinek” mint a „P. N.” mondja, jó lélekkel tanácsolhassa a hazatérést.

— Legújabb tudósítások szerint a török kormány már megis kezdte a reformok valósisát Bosniában és Hercegovinában. Általános amnestiát is bocsátott ki s így most kizárólag a lázadóktól függ a béke helyreállítása. Panaszaiuk orvosolvák, a multért kegyelmet kaptak s most már letehetik a fegyvert. Kérdés azonban — mondja a „P. N.” — csakugyan leteszik-e?

— A spanyol nemzetnek is van már törvényhozása. Febr. 15-ével Spanyolországban véget ért az alkotmánytalan állapot. Alfonz király aznap nyitotta meg az új cortest. Trónbeszédében azon reményének ad kifejezést, hogy a polgárháboru minél előbb véget ér s akkor a törvényhozás a rendkívül rossz pénzügyi helyzet javítására megteendti az intézkedéseket.

— A „P. N.” az osztrákoknak a ránk magyarokra nézve oly fontos vám- és bankügyi kérdések iránti magatartását szelöztetvén, etárgyban a többiközt így nyilatkozik: „A quotára való tekintet egyáltalán nem zavarhatja ami magatartásunkat a fenforgó vám-, bank- és fogyasztási-adó-kérdésekben s mi sem ezen, sem államjogi tekintetek miatt nem indíthatatunk arra, hogy a kiegyezés ezen ideiglenes természetű és ránk nézve felette sérelmes szerződéseinek, illetőleg átöröklött állapotaiknak további változatlan fentartásába beleegyezzünk. Ezt a statusquo-t, amely most van a fennevezett kérdésekben, nálunk senki nem akarja. Olyan párt, olyan alkotmányos kormány nincs Magyarországon, mely abba belenyugodnék. A politikai status-quo-t pedig, a szelöbalt kivéve, senkiesem bolygatja; azt mi védjük, ha Ausztria nem respectálná. S nekünk jogunkban van a pénzügyi s kereskedelmi status-quo-t jövőre ránk nézve kötelezőnek el nem ismerni. Ausztriának ellenben nincs joga a politikai alkotmány „status-quo”-ját kétségbe vonni. De még arra sincs eset, hogy magyar államférfiak beleegyezzenek abba, hogy a bankügy, a vám-kérdés és a fogyasztási adók kérdése ne most, hanem jövő évben tárgyalassék s a quotával egyidejűleg intézessék el, amint ezt fogásból az osztrákok proponálják. Ily elhalasztás e kérdések elejtése volna. Ily együttes-tárgyalásnak nincs is ok-szerűsége, mert a tárgyak különmemük s tehát külön elintézését követelnek. Aztán a törvény is különválasztja őket. És végre, mi legfőbb, az idő is másként rendelkezik, mert a vámszerződés fel van mondva s ezzel el van döntve az is, hogy e fontos kérdéseknek még ez évben nemesak eldölni, de rendeztetniök is kell. A magyar közvélemény és a magyar kormány is ez elvi eldöntést a jövő hetektől várja. Ezek meg fogják nekünk hozni az új stadiumot, mely hogy a nemzet jogainak és érdekeinek megfelelő legyen, azt várja Ma-

gyarország a Tisza-cabinetttől, melynek minden hazafi sok szerenesét kíván nehéz missiójához.”

— A bankügyi tárgyalások pozitív alappal bírnak és f. hó 25-én a kereskedelem-politikai tárgyalásokkal egyidejűleg fognak megkezdetni.

— A főrendiház, f. havi ülésében, a Deák Ferenc érdemeinek törvénybe-iktatásáról szóló törvényjavaslatot a dicsőített nagy hazafihoz s magához ezen házhoz méltóan vita nélkül és a szokásos tárgyalási rendtől eltérve azonnal, amint a törvényjavaslat a képviselőházból áthozatott és felolvasztatott, közfelkiáltással egyhangulag elfogadta s az e határozatról szóló jegyzőkönyvi pontot átküldötte a képviselőházhöz. A képviselőház a főrendiház üzenetét zajos éljenzéssel vette tudomásul.

— A közigazgatási bizottságok intézményére vonatkozó törvényjavaslat fölött az általános vita a főrendi házban f. hó 16-án befejeztetett s a törvényjavaslat általánosságban — nagy szótöbbséggel elfogadtatott.

— Horváth Mihály püspök válaszóti előtt f. hó 14-én tartott beszédében határozottan az önálló vámterület és a polgári házasság mellett nyilatkozott. „Önálló ipart, önálló kereskedést — így szözt — nem nélkülözhet egy állam sem; ezekből származik a földmíveléssel együtt — az ország anyagi jóléte és annak vagyonsága; ezek nélkül a cultur-állam mindinkább növekvő szükségeinek bármely nemzet eleget nem tehet. Önálló ipart és kereskedelmet pedig én képzelné is alig tudok önálló vámterület nélkül. Csak opportunitás kérdése, hogy ma, vagy később állítsuk-e fel azt? Erről előre most nyilatkozni nem lehet, mert ez oly körülményektől függ, melyeket emberi ész előre nem láthat.” A polgári házasságról szólva nyíltan kijelenté, hogy ő paplétére sem lát abban legkisebb hátrányt sem az egyházra nézve.

Néhány őszinte megjegyzés az „A.-k.-Közlöny” zándírhámi cikkéhez. *)

Ha valaki a józan észnek közjóra-irányzott munkásságát, a félrevezetett közvélekedés felvilágosítását, a méltatlan tényezők által üzött társadalomnak a szolgaság járma alól való felszabadítását, az erre irányult törekvést, esendes örült-ségnek tekinti: ugy mi azon eszeveszettségben, melylyel az a bizonyos lap a közlemények egymásutánjából önnön-fejére képes kárhözható ítéletet alkotni s azt maga fölött kimondani, a bekövetkező örjongsz szomorú előjelét látjuk.

Ama bizonyos lapban bizonyos Simonides sárral dobálózó gaminokhoz hasonlítja a vidéki lapokat, melyek nem tekintve állást, kivított érdemeiket, lerántanak mindenkit, kiket a szerenesétlenség áldozatukul dobott eléjük és mindamellett közvetlenül e kifakadás után egy bizonyos Zándírhám lovag mintegy az előbbinek illusztrációjául a „kassai iskolaszék üléséből” cím alatt cikket tesz közzé, melynek tonusából határozottan a megrótt tendentia vigyorog a józan olvasónak elébe.

Nem lehet föl nem szólnunk azon nyegleség miatt, melylyel Zándírhám a minden tekintetben érdemest magához aláhozni törekszik.

„Es liebt das Volk das Hehre in den Staub zu ziehn.”

Előreboesátjuk, hogy erkölesi és jogi meggyőződésünk eltér azon lapok enemű meggyőződésétől, amelyek érvelések helyett merő invectivákkal, igazság helyett ráfogásokkal s más hasonló fegyverekkel szoktak harcolni. Kénytelenek vagyunk azt is kijelenteni, hogy — midőn lapunk a visszaélések némi megtorlásául a tényálladék feltüntetése mellett egyenes irányban haladva egyesek pókháló-szerű népszerűségét a képzelt nimbusztól megfosztja, — azok részéről, kik tanaikat vig poharak között áradt eszmeeserek alapján hirdetik s alig élvezik az általok oly nyugodt lelkiismerettel megtámadt békés házi életet s az ebből álló nyugalom áldásait, kiméletre velünk

*) L. az „A.-k.-K.” 5-ik s 1. multkori számát. Szerk.

együtt nem számíthat még az olyan érdem sem, melyre valaki évtizedeken át tanúsított lelkes fáradozással, kitünő képzettség mellett elvitázhatatlanul nemes és tapintatos eljárással tett vala szert s amely az igazi jóknak elismerését már régen ki tudta vívni anélkül, hogy rendes időtöltésül a nyilvános mulatóhelyeket s barátokul a napról-napra ottlőzölő, foglalkozás nélküli, vagy munkakerülő szájhősöket választotta volna.

De lehetetlen másrészt megütközésünket is nem jelezniük afelől, hogy a jogi fogalmak s a tanügyi közigazgatás követelményei iránt oly vastag ignoranciát tanúsító, zavart cikkbeli szörnyre nézve, diplomaticus ember volt képes elvállalni a keresztapaságot.

A morálra, habár volna rá nem-egy észrevételünk, ezuttal nem reflektálunk. Utoljára is tessék kinek-kinek akár a hinduk, vagy chinaiak moralját, akár az állatvilág bizonyos osztályának természetét követni. A jogi vizsátság azonban, mint társadalmi csapást, szónéklül nem hagyhatjuk s nem is hagyjuk soha.

Tudvalevő dolog, hogy a népoktatási intézetek fölött a felügyeleti jogot a kormány az általa kinevezett tanfelügyelő által érvényesíti. Ennek folyománya, hogy a kormány e közegei mind a törvény §§-ai pontos végrehajtását követelni az alattas hatóságoktól, mind pedig és egyuttal hivatják a felelős kormány praeter legem-rendeletei-és intézkedéseinek is mindenha pontos foganatosítására erélyesen közreműködni.

Igy véve a dolgot mi bírhatta Zandirhámot arra, hogy még a laikus előtt is minden tekintetben derek s hivatalos állásában nemesak hozzáférhetlennek, de paedagogiai kitünőségénél fogva csaknem páratlanak ismert tanfelügyelőket csakugy könnyedén, nagyuri nonchalance-szal hanyagnak, tapintatlannak, ignoransnak hirdesse?

Elégé szellőztetve volt e lapokban egy, helybeli közsegi-tanítópár ügye, kik egyikének elcsapatásaért a kassai iskolaszék a megyei iskolatanácsnál a miniszteriumhoz felebbezett is. Mint-hogy azonban a miniszter ur erre, az ivekre terjedő vádiratok dacára sem talált elegendő okot s a kérdéses tanítót állásában meghagyandónak ítélte, következtek a közönséges nyelven ugynevezett „szekaturák“, melyek a tanítót arra ösztönözték, hogy már most orvoslásért és jogai védelme szempontjából a miniszteriumhoz folyamodjék.

A miniszter a panasziratban foglalt állítások valódiságáról tudomást szerzendő, utasította a tanfelügyelőt, hogy az ezekre vonatkozó iskolaszéki intézkedéseket bekövetelje. Ennek folytán a tanfelügyelő a határozatok közlésére fölhívja az iskolaszék elnökét. Az iskolaszék elnöke, előbb letárgyalatja a tanfelügyelő átiratát az iskolaszékben, hogy itt jogi bölcseséggel kijelentsék, miszerint az iskolaszéki elnök nem képviseli az iskolaszéket (!) s nem is alattas hatósági közeg, akivel csak ugy intézkedni lehessen (!) S mit tett erre az a tapintatlan felügyelő? Borzasztó! Tudomásul véve az iskolaszéknek ezen határozatát, egész stoikus tü-

relemmel a megkeresést másodsor is az iskolaszékhez intézi. De Zandirhámként az iskolaszék sem azért iskolaszék, hogy ilyesminek eleget tegyen: öneki a tanfelügyelő semmi. Hátba csak bakafintoskodik? Közölje a miniszteri meghagyást is, mert különben felelet nem adódik (!) S az a hanyag s tapintatlan tanfelügyelő mit tesz erre? Lemásolja híven a miniszteri átiratot és átteszi az iskolaszékhez. Na most már rendben van — gondolod szíves olvasóm. De nem oda Buda! Látni akarjuk azt a miniszterhez intézet, panaszlevelet is, mert hát mi pusztán a határozatokat nem közölhetjük, mivel ebből még baj is lehetne. Hanem a panaszlevélre majd megtefelelünk mi ugy, hogy azt a panaszló tanítót még az országból is kicsapja a miniszter.

Ezzel be van fejezve az egyik ügy, mely miatt Abauj- és Borsód-megyék tanfelügyelője Zandirhám előtt a fekete könyvben a legfeketébb színben való lefestésre érdemesített.

Van még egy más büne is Abaujmegye tanfelügyelőjének. Mi az? Kérded szíves olvasóm. Hát biz az nem más, mint vastag tudatlanság. Lehetetlen?! De ugy van. Abaujmegye tanfelügyelője nem tudja belátni, hogy a kassai közsegi iskolaszék Zandirhámjai hetedhétorszagra szóló, páratlan tapintattal lennének képesek vezetni nemesak egy megyének, de az egész országnak is tanügyét. Sőt még azt a tapintatlanságot is elkövette, hogy midőn előtűti kétségöknek a megyei iskolatanács tagjai is kifejezést adtak, a tanfelügyelő — Zandirhám szerint — nem kelt a „Zandirhám“-ok védelmezésére.

Igazán szörnyűség! Igy találván mindezt kiszínezve a Zandirhám cikkében, mi is neki adtuk a festésnek magunkat s mint mindig, ugy most is természetes színre törekedtünk az oly feketére festett képet visszavezetni olvasóink szeméi előtt.

Ezuttal azt is tudtul akarjuk adni Zandirhám uraiméknak, hogy Abaujmegye Borsóddal közösen hirdetik: hány iskolának adott életet az a recriminált tanfelügyelő. Hogy e hangok Zandirhám uraimégek nem hatottak, annak az oka tán csak nem a tanfelügyelő. Abból sem, hogy holmi Zandirhámok eljárása a tanfelügyelő tetszését ki nem nyerte, abból sem következik, mintha ő az iskola ellensége lenne, mert hiszen hát az köztudomásu, hogy tanfelügyelőnk szívvel-lelékkel hiva a népnevelés halhatatlan Eötvösünk magasztos szellemebeli, de nem Zandirhám által felfogott érdekeinek, hanem igenis következik az, hogy ahol az alattas tanhatóság egyenesen ellenszegül a föléje rendeltnek — ott valami bibinek kell lenni, amely okvetlenül orvoslást igényel.

Semleges.

A magyar kisbirtokosok országos földhitel-egyesülete.

(Folytatás.)

3-szor, hogy a kiváltságoknak az intézet számára leendő megszerzésében — az egyesületet a

vették a földet. A perzsák egykor ily kértek földet Spártától, mire a büszke nép lakoni stílusban csak annyit felelt „vedd el.“ Árpád szerenésesebb volt. Az ő aranyos paripái-, pompás párduebörkacagányai- és gyönyörű kun leányaival megajándékozott Zalán szívesen, átadta e csekély értékű jelvényeket. Most már Árpád nemesak isteni rendelkezés, örökösödési jog, de a szokás szentesítette törvény által is jogos birtokába vette a földet. Azon szokás, hogy az új földbirtokos a beiktatás alkalmával egy marok földet vesz kezébe legújabb időkig divatozott.

Az ugynevezett négy elemen kívül az állat, növény- és ásványország némely képzelt, vagy valódi lényei bizonyos vallási kegyelet, vagy irtozat tárgyai valának. Legnevezetesebb ezek közt a sárkány, a hitrege szörnyetege, a tündérmesék Cerberusa, nagy, szárnyas kigyó, több fejjel. Szirmay megjegyzi, hogy régi időben e kifejezés: „sárkányt ölt az apja“ annyit tett, mint régi nemes. Némely családi cimereken, mint a Báthory- és Kállay-akéban az mai napig diszlik. Allitóltag a tatárdulás után nagyon elszaporodtak a sárkányok, talán a saskeselyek és farkasok. Ki ezeket bátran pusztítá, arany sárkányt viselt paizsán. Igy IV. Béla sárkányrendet alapított, melyet Zsigmond császár és király másfél századdal később királyi oklevélrel szervezett.

A Grifmadár szintén szörnyállat. Szárnyas oroszlan kristály-hegyekben. Az ország kineseit őrizi; a sárkány halalos ellensége; az üldözöttet védi. Priskus rhor írja, hogy a hunok azért költöztek volna ki Ázsiából, mert a grifek isszonyuan pusztították gyermekeiket. Több cimereken, mint az Eszterházy-akéban arany grifmadár látható. József császár Egerben egy izben kérdé gróf Eszterházy püspököt: „Ugyan hol születtek ez utálatos grifek?“ „Ott — felelé a gróf — ahol a kétfejű sasok.“

törvényhozás előtt képviselni s támogatni méltóztassék!

4-szer, hogy a Király ő Felsege előtt az egyesület létesítésére irányuló hazafias törekvést a nm. Kormány legjobb színben feltüntetni méltóztassék. Szándéka ugyanis a létesüendő egyletnek legmagasabb helyre járulni azon két rendbeli esedézzel: 1) hogy ő Felsege a központ létesítéséhez néminemű alapítványal legkegyelmesebben járulni méltóztassék. Teszi ezt inkább erkölcsi sulyáért. „Regis ad exemplum totus componitur orbis“ — mondja egy régi közmondás s igaz van. A király példája hatni fog oly körökben s egyesekre is, hol az egyesülésre való felhívást különben tán könnyen figyelmen kívül hagyják. — 2) hogy ő Felsege az intézetet — helyesebben: e nemzeti közintézetet — azon kegyben részeltetni, illetőleg azon örök időkre felajánlott jogot legkegyelmesebben elfogadni méltóztassék: hogy a m. kisbirtokosok emez orsz. hitelintézetének elnökét s alelnökét a magyar király erősítse meg. Igy történi ez a „Rustical Credit-Anstalt“-nál is — annak bizonyára sok tekintetben jelentékeny előnyére.

5-ször, hogy az egyesületi alapszabályok 114. §-ának intézkedését, mely az egyesület zálogleveleinek a közpénzek elhelyezésére — illetőleg óvadékul, való képesítését tartalmazza, de melyet a m. kir. földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium az alapszabályok revideálása alkalmával, mint azok keretébe csak az összes miniszterium hozzájárulásával foglalható, diffikultált — a nm. Kormány annálisinkább helybenhagyni méltóztassék, minthogy e kedvezményben a „Magyar Földhitelintézet“ is egyenesen alapszabályainak szövegében részesített.

6-szor, hogy a nm. Kormány ez intézetet annak létrejötte után megyéknek és kir. városoknak, testületek- és közintézeteknek — főispánok s más állami közegek utján — akként ajánlani méltóztassék, hogy területeiken és hatáskörükben lehetőleg segítsék elő a mezőgazdasági előlegegyletek szervezését, különösen pedig igyekezzenek a kezelések alatt levő közpénzeket, jelesül az árva-tömegeket az egyesület zálogleveleibe fektetni s a területeiken létrejött egyletekben kellő biztosítás mellett elhelyezni.

7-szer, hogy a nm. Kormány az egyesületet zálogleveleinek elhelyezése körül, a viszony azon sok szálainál fogva, melyekkel ugy a hazai, mint a külföldi nagy tőkepenzesek hozzáfűződnek — ajánlatával elősegíteni méltóztassék.

Végre 8-szor, hogy a nm. Kormány a magyar nemzeti bank felállítására érdekében netán folyamatban levő, vagy leendő tárgyalásai közben ez egyesületről megemlítsék s a megállapítandó pontozatokba befoglalni méltóztassék, hogy a nemzeti bank: a) kisbirtokosok földhitel-egyesületének zálogleveleit bankképes értékpapirokul ismerje és fogadja el; b) az egyesület szövetségébe tartozó mezőgazdasági előleg-egyletek számára a kimutott

A *Tátos*. Állati hitregünkben némely állatnak fontos jelvi jelentősége van. Igy a *lő* csodás tátosnak tartatik. A tátos-lő repül, mint a nyíl, ott terem ahol akar, láthatatlan, köd előtte, köd utána, gazdája sérthetetlen, mert a fegyver nem fogja s ily legyőzhetetlen, a tátos jós-látásu, tudja a jövő titkait. Igy a tátos-nevezet a papokat is jelzi, kik az áldozatok beleiből jósolnak. A lőra-termett nemzet kedvenc állata a lő. Árpád fehér lőért veszi meg az országot; országos hála-ünnepeken loval áldoznak; sőt a kereszténység korában beköltözött kunok is a lovat tátosnak tartják és vele áldoznak.

Turul a hitrege tündéri szent madara solyomszerű nemes alakkal. Talán turbékol, azért turul. Ez repül elől, mint Mózes előtt a fényoszlop és vezérli Árpád népét; serk-nti, lelkesíti nagy ütközetek előtt; ő eszközli Álmos születését s tőle származik az Árpádok 400 évig dicsőn uralkodó nemzetsége. Mint a római legiók arany sasa, ugy ragyog a koronás turul a győzelmes hun seregek hadijelvényein; sőt a turul átszárnyal a pogány mondákból a keresztényibe és megjósolja szent István születését.

A *Szarvas* szintén csodásan segíti a hősoket nehéz vállalataikban, mint Hunt és Mogort. A gimszarvas regéje képezi nyitányát a hőstettektől ragyogó hunmagyar monda-körnek és a két testvér-nemzet eredetének. A szarvas a keresztény legendákban is szerepel; ő mutatja meg Vác táján a két győzelmes hercegnek Gézának, és Lászlónak, hol építsenek templomot.

A *növények* között a nagy, lombos, szép, erőteljes *fák*, ezek közt különösen a tündérkert *aranyalmája* és a *diófa* kiváló kegyelet és vonzalom tárgya volt, mit számos népdalaink is bizonyítanak. Ez perzsa eredetre mutat. Szent László törvényei tiltják, hogy fák mellett pogány módon áldozzanak.

(Folyt. köv.)

TÁRCA.

Az ősmagyar vallás.

(Folytatás.)

Az *ősvallás viszonya a természethez*. A magyarok, mint egy régi író mondja, tisztelik a tüzet, levegőt és vizet; tisztelik még és énekkel dicsérik a földet, de imádják és egyedül nevezik Istennek azt, ki az eget, földet teremtette.

Ez vala tehát jelleme mythosunknak: a természet, az elemek és tünemények kiváló tisztelete.

A *tűz*, mint a nap, mely melegít, világít és mint az Isten nyila, mely mennydörgés robajával lángot vet, mely bódolat tárgya volt. A tiszta szent-tűz gyújtása ünnepléses szertartással a papok által eszközöltetett; a parázs és hamu a családok által mint óvszer őriztetett. Az oltártűz világánál áldoztak a tátosok.

A viz szintén kegyelet tárgyaúl szolgált. Hullámzó ezüst patakok és folyók partjain telepednek, áldoznak és temetkeznek. Árpád egy patak mentében temetett el, mely kömederben toly Etele városába, hová később a keresztények templomot építettek. Igy Botond, Taksony, Levente a Duna mellett takarítottak el. Sőt viz áldozatot is mutatnak be az unak. Árpád azon helyen, melyet „Szerencs“nek nevez diadalai emlékeül kúrtjébe vizet öntve áldozik a nép színe előtt a magyarok Istenének. Későbbi törvényeink szigoruan tiltják a kútak és források mellett pogány áldozatok bemutatását. A viz-tiszteletre mutat az is, hogy a honalapítók az ország négy ezüst folyóját Magyarország cimerébe foglalták.

Tisztelik és énekkel dicsérik a földet, a mi anyánkat, hol élünk, halunk kell. A föld, viz és fű jelvényes átadása annyit tett, hogy birtokba

biztonsági központ k

Altal vezénybe lását vann

Ha a vezet a n s a nm.

szonyaink munkájá hogy ezál — kimond kötelesség jét a mag a hazána eselekszik, nyügétől pességet, megkönyy

Ide i kező komo ha az utób tulajdon

munka és ségen táp érintett a nak egy lyeek közö fiának vá még ugy valóság. 10 évet a felet — valóság l

A v szerint — alphája le kisérni!

Endre b Ferenc b lása álta a Szent-I mányozni

való iktá Úrményi (Deák P meggadz alak mag magasztos tanítani

szolgálni nösságba ben elfo nek neve ben, me hogy a u fejére. E mus és dös sajtó méltatlan tette sze

ülésében Deák em és érdem dalmi ta ujból ma dekei ma

gyülese tározattá 20000 f költségei jótékony frtot vét

multkor nyoman frt-, Le Dr. Kle

mint a mermay siti őt, ressus, okvetlen

István-r

tásával nagysze (a tiszta Brassóti vasutvo érdekek

biztonsági alapnak megfelelő mérvű hiteldotációt a központ közvetítése mellett engedélyezni tartoznak. Altalában; az Egyesület minden oly kedvezményben részesítendő, melyek annak prosperitását vannak hivatva biztosítani.

Ha a fentebbiekben kifejtett nézetek és tervezet a nm. Kormány helyesléseivel is találkoznak s a nm. Kormány ennek folytán a hitelviszonyaink rendezése s javítása társadalmi nehézségeit támogatni, úgy vagyunk meggyőződve, hogy ezáltal a nm. Kormány meg egyrészt teljesíti — kimondott programjához híven — hazafiasságát, midőn megmenti a magyar hazaföldjét a magyar nemzetnek s viszont a magyar elemet a hazának; addig másrészt saját érdekében is eszelecszik, mert megóvja a hazát a proletariatus nyűgétől s emelvény a nemzetben az adózási képességet, — lehetővé teszi az államháztartást s megkönnyíti maga számára a kormányzást.

Ide illeik a fentemlített „Fölterjesztés” következő komoly szavai: „Önségély vagy közalamizna, s ha az utóbbi célra a közvagyon nem elég — a magántulajdon elkobzása; szabad nép — a család, a munka és tulajdon oltalma alatt, — vagy közöltségen táplált kolduscsoporthoz — polgárosodásunk érintett alapjainak felforgatásával, a kényuralomnak egy új formája alatt: ime az ellentétek, melyek között korunk nemzetgazdájának és államférfiainak választaniok kell.” — E szavak 10 év előtt még ugyaszólván jövendölés voltak; ma már félig valóság. Nem engedhet a nm. Kormány még más 10 évet akként, mint eddig, elfolyni nemzetünk felett — mert félt, hogy akkor egészen valóság lesznek.

A változt tervezet megtestesülése minden jel szerint — közgazdasági életünk regenerációjának alphája leendő... és sok áldás fogja e művet kísérni!

(Folyt. köv.)

V e g y e s e k .

— *Ő Felsége a király dr. Kovács Sebestyén Endre* budapesti orvostudornak boldogult *Deák Ferenc* buzgó, önzéstelen és áldozatkész orvosi ápolása által szerzett kitünő érdemei elismerésül a Szent-István-rend kiskeresztjét díjmentesen adományozni kegyeskedett.

— *A Deák Ferenc* érdemeinek törvénybe való iktatásáról szóló törvényjavaslat tárgyalásakor *Ürményi Miksa* beszédében így nyilatkozott: „*ő (Deák Ferenc)* ki a kötelességérzetrel és a hazafias meggyőződéssel a hazaszeretetet, mint oly történelmi alak magasodik fel, mely ethikai szépségében és magasztos egyszerűségében késő nemzedékek fiait tanítani fogja, hogy miként kell szeretni, miként kell szolgálni a hazát. A ház a törvényjavaslatot általánosságban úgy, mint részleteiben a f. hó 16-i ülésben elfogadta — a szélsőbalpárt kivételével. Ennek nevében *Simonyi Ernő* szólalt fel oly beszédében, mely „méltó arra — mondja a „N.” — hogy a nemzet felhaborodását vonja az ő és pártja fejére. Egy rut pamphlet volt az, sugalva a cynismus és együgyűség, vakság és kiesinyes éleskedés sajátos vegyülete által mindenütt, hol e méltatlan bíró *Deák Ferenc* történelmi alakjára vetette szeimeit.”

— *A biradalmi tanácsi urak háza* f. havi 17. ülésében az elnök igen meleg beszédet szentelt *Deák emlékének*; kiemelte az elhunytak ereényeit és érdemeit a hazá körüli; arra utalt, hogy a biradalmi tanács is képviselve volt a temetésen, ami újból tanúsítja, hogy a monarchia két felének érdekei mennyire együvéntöttek.

— *A fővárosi törvényhatósági bizottság* közgyűlése lelkesedéssel egyhangulag elfogadta s határozattal emelte az indítványt, hogy a főváros 20000 frttal járuljon a *Deáknak* emelendő szobor költségéhez.

— *Az országos központi takarékpénztár* a jótékony célokra megszavazott összegek közé 200 frtot vetetett fel *Deák Ferenc* emlékszóbra javára.

— *A Deák Ferenc emlékére állítandó szoborra*, multkori felhívásunk folytán, melyet a „Nemz. H.” nyomán közöltünk, felajánlottak *Chorin Zs.* ur 5 frt., *Letzter L.* ur 5 frt., *Dr. Szemák J.* 5 frt., *Dr. Klekner A.* 5 frtot.

— *Az országos statisztikai hivatal* igazgatója, mint a „K. N.” értesül, megkeresést intézett *Kammermayer Károly* polgármesterhez, melyben értesíti őt, hogy a IX. nemzetközi statisztikai congressus, mely a mult évről elhalasztott, ezidén okvetlenül meg fog tartatni és pedig Budapesten.

— *Jókai Mór* írói érdemei jutalmául a Szent-István-rend kiskeresztjét csakugyan megnyerte.

— *A déli vasut magyar vonalainak megváltásával* (a kérdés most van szőnyegen) az ország nagyszerű vasuti hálózat birtokába jutna s volna (a tiszavidéki vasut megvétele esetén) *Leluchowtól Brassótól, Ruttkától Fiuméig* egy nagy állami vasutvonal, mely magyar politikát üzne, magyar érdekeket szolgálja.

— *A tiszavidéki vasut megváltásáról* való híreket megerősíti a „Központi vasuti s közl. k.” E lap, mely hivatalos forrásokból merít, azt mondja hogy illetékes körökben már rég foglalkoznak a vasut megváltási módzataival. („P. N.”)

— *A magyar kir. pénzügyminiszter*, f. évi febr. 17-i rendeletében az e hó 15-éig kitűzve volt határidőt — az általános jövedelmi pótdó tárgyát képező házbérvédelemről és kamattartozásokról szóló azon bevallásokra nézve, melyek után az adókövetést az illetékes pénzügyi hatóság felügyelete alatt a községek közegei az illető feleknek, (kiknek az e célra szolgáló úrlapok a községek előjáróságok (városi polgármesteri hivatalok) által az evégből való jelentkezéskor ingyen kiszolgáltatnak) valomásai alapján eszközlik, folyó évi mart. 15-ig hosszabbította meg.

— *A kassai nővendékpapság* aranyozású szent *Jánosról* nevezett magyar egyházirodalmi önképzőegylete holnap, 1876. évi február 23-án évi ünnepélyt tartja, melyre a meghívók már szétküldöztettek. Kezdeté délutáni 5 órakor.

— *A helybeli őrségi tisztikar* 19-i tánevigalma igen jól sikerült és valóban fényes volt. A hölgy koszorú nem ugyan nagy-számú (az előbbi évekhez képest) de mindenesetre válogatottnak mondható. Táncozók a hölgyekénél sokkal nagyobb számmal voltak. Egészben véve kényelmesen lehetett táncolni és valóban folyt is a jókedv reggelig. A tiszturak ismeretes finomsága és előzenyessége amint egyrészt előmozdította az otthoniasságot, úgy másrészt kétségtelenül minden jelen voltak megelégedését és becses emlékét nyerte meg e bálnak számára.

— *A Kassán állomásozó* m. kir. honvéd-altisztek ma, f. hó 22-én, a városi kaszinó nagytermében jótékony célú zártkörű tánevigalmat rendeznek. Kezdeté 8 órakor A meghívó-jegyek a pénztárnál előmutatandók.

— *Közörmre szolgált* alkalmat azon kedvező hír, hogy dr. *Weitzenbreyer Fr.* ur hosszabbabb súlyosb betegségéből teljesen fellábadt s nemsokára újra folytathatja teendői teljesítését.

— *Ma, kedden, február 22-én, Wappenstein Rudolf* karmester jutalmául adatik: „*Praciosa, a szép cigány leány*”. Regényes színű kardalokkal. *Irta Wolf*, zenéjét szerző *Wéber Károly* Mária. Ajánljuk a közönség meleg pártfogásába a jutalmazandót.

— *Bulyovszkyne Szilágyi Lilla* urnó, a müncheni királyi udvari színház rendes- s a koburgothai udvari színház tiszteletbeli tagja, e napokban megérkezik s emelt árak mellett következő 4 darabban lép fel: „*Messalina*” itt először, „*Kameliás-hölgy*”, „*Deborah*” és „*Veszedelmes nagynéne*”. Ezen négy előadásra jegyek előjegyezhetők a színházi irodában. „*Messalina*”-ban f. hó 24-én fog a v.-művészet először föllepni.

— *Derék szinigazgatónk*, *Lászy Vilmos*, újból megtett tehát mindent arra, hogy e kiváló művésznő megnyerése által a műveltet teljében részesítse közönségünket. Nem tudjuk elhalgatni, hogy e fáradozásában hathatott *Lászyra* azon, minden vállalkozóra kétségtelenül fontos, igen fontos merit életbevágó, indok is, hogy itt szenvedett veszteségeinek ezuton legalább némi, csak egyrészt kárpótlását eszközölhesse. Nézetünk szerint a szinügynek e napokban való annál melegebb felkarolását kell tehát sürgetnünk — és kérjük is a f. közönség minden osztályát, de főleg egyházi és világi hatóságaink egyes tagjait, hogy ne zárkozzanak ezalkalommal elszigeteltségükbe, hanem mutassák meg, miképp tudják méltányolni a nemzeti ügyet, — mert, ha *Lászy* is, mindenét itthaggyva lesz kénytelen megválni mitőlünk: bizony, bizony igen-nagyon kétes, fog-e a lesújtó példák után akadni városunkra nézve vállalkozó a magyar szinügy ellátására. Azért föl, a csekély mert közös, áldozatra a nemzetiség nevében és egyuttal derék szinigazgatónk fölszólása, megmentése céljából! Ragadjuk meg az alkalmat a művészet és az unnepeit vendég-művésznő iránti tiszteletünknek is tömeges színházlátogatók utján való kimutatására

— *A kassai kereskedő ifjak* társulatának e hó 13-án tartott közgyűlésén, megválasztattak elnökké: *Vukovics M*; alelnökké: *Maurer Rezső*; I. titkárrá: *Macher Béla*; II. titkárrá: *Linkesch Miksa*; pénztárnokká: *Kozák Ede*; könyvtárnokká: *Mildner Ferenc*; választmányi tagokká: *Sipos Gyula*; *Záhr Rezső*; *Fizely Gyula*; *Wagner Ernő*; *Kerekes Árpád*; *Göebel József*; számvizsgálókká: *Cziner Mór*; *Maurer Adolf*; *Szakmáry Károly*. — Midőn ez eredményt ezennel közzéteszszük, egyuttal köszönetünket jelentjük ki a szives beküldőnek, ki ezáltal érdeklődését az egylet és a nyilvánosság közti fontos összeköttetés iránt oly kétségbevonhatlanul tanúsítani sziveskedett.

— *Valaki azon sületlenséget* követte el, hogy felültette a napi-lapokat azon hirrel mintha *Fabian János*, *Abauj megye* tiszti-ügyésze f. hó 12-én lakodalmát tartotta volna *Zábráczky Jozefa* úrhölgygyel. Ily névű urhölgy nincsen is.

— *A vendéglőkben és kocsmákban* használandó palackoknak, valamint seres és boros poharaknak megjelölése keresztülvitelére a kötelező életbeléptetés határideje 1877. évi január 1-ére halasztott.

— *A kassai* m. kir. postaigazgatóság közhirrétele szerint *Gömör vármegye*, *Nyustya* helységében f. hó 23-ától új postahivatal nyitattott.

— *Benczur Gyula* tárgyilag és művésziileg óriás festménye, „*Sz. István keresztelése*”-ről mely a bécsi műegylet első csarnokába van kiállítva, a műértők igen nagy elismeréssel szólnak. „*Minden egyéb* — ugymond *Gr. W. J.* a „*K. N.*”-ben — ami mellette ki van téve, elhomályosul szomszéd-ságában és csaknem izetlenné lesz.”

— *A Benedek Aladár* szerkesztése mellett fenálló „*Új idők*” című szépir., társadalmi és művészeti hetilap, melynek ismertetését irodalmi rovatunkban már nem-egyszer nyújtottuk, midőn ezévi 7. számában megelégedését fejezné ki afölött, hogy a vidéki sajtó felkarolja és méltányolja fáradozását, mit nézetünk szerint teljesen megérdemel, egzszermind óhajtatás is kijelenti: vajha e figyelem s méltatás mellett olvasói száma is így gyarapodnék, hogy betenkint kétszer jelenhetne meg ugyanily változatos tartalommal! Óhajtatásának teljesülését mi is kívánjuk s e valóban változatos tartalmu lapot olvasóink pártfogásába ezuttal is ajánlani el nem mulaszthatjuk.

— *A kassai ügyvédi kamara* részéről közhirre tétetik, miszerint *Zemányi Ferenc* a kamara ügyvédi lajstromából lemondása folytán kitöröltetett, — *Ardényi Nándor* tornai lakos, *Kottán József* tokaji lakos ügyvédek pedig abba felvételtek.

— *Az eper es* ügyvédi kamara részéről köz tudomásra hozatik: hogy *Balázs Ferenc* németlipcsei ügyvéd, *Bihary György* és *Ghillány József* eperjesi ügyvédek önkéntes lemondásuk, *Polyák János* szepes-olaszi ügyvéd pedig elhalálozása folytán a kamara ügyvédi-lajstromából kitöröltetettek s hogy a néhai *Polyák János* ügyvéd után maradt ügyvédi teendők teljesítésére *Hradzsky Antal* ügyvéd Szepes-Olasziban lett gondnoknak kinevezése.

— *A s.-a.-ujhelyi törvénzék* közhirre teszi, miszerint *Kovács József*, kir. közjegyző Tokajban f. évi január 31-én irodáját megnyitotta.

— *A tarnói postahivatal* e hó elején *Sáros-megye* Gerlahó helységébe tétett át. E hivatal a birtaival naponként küldönc kocsiposta-járatokkal áll összeköttetésben. Forgalmi kerületéhez tartoznak: *Boglárka*, *Cigelka*, *Fricska*, *Gaboltó*, *Gerlahó*, *Httratzke*, *Királykut p.*, *Krive*, *Kruzsló*, *Kuró*, *Lernárto*, *Livó*, *Livóhuta*, *Lukó*, *Malezó*, *Máriavölgy*, *Petrova*, *Rokító*, *Sznakó*, *Szerzso*, *Tarnó*, *Alsó-és Felső-Venezia*.

— *Az abauj-szántói takarékpénztár* folyó évi február 27-én megtartandó rendes közgyűlésére a t. e. részvényesek meghivatnak az igazgatóság által.

— *A tornai takarékpénztári részvénytársulat* folyó 1876-ik évi február hó 24-ik napján délelőtti 10 órakor, *Tornán*, a megyeháza nagytermében rendes közgyűlést fog tartani, melyre a t. e. részvényeseket tisztelettel meghívja *Dr. Hoffori János*, m. k. igazgató.

— *A besztekerébányai kaszinó* elhatározta, hogy a „*Narodne Novine*” című lapot többé jártni nem fogja. Oka a méltó felhaborodásnak azon durva, qualificálhatlan cikk, melyet a lap *Deákról* közölt.

— *A pozsonyi kir. jogakadémia* tanárai *Treffort Ágoston* miniszter urhoz, *Pozsonyban* föllállandó *Deák-Ferenc*-egyetem tárgyában emlékiratot intéztek, melyből kiemeljük a következőket: „*Bizonyára* nines e hazában ember, ki örömmel ne üdvözölné — mond az emlékirat — egy új egyetem föllállítását, főleg akkor, midőn azt az elhunyt nagyság által fölkellett nemzeti közlekedés teremté.” Az emlékirat 55,000 forintra teszi a maximumot, melynek előteremtése végett, a pozsonyi jogakadémia mostani ellátása költségein és *Pozsony* városára némi áldozatkészségen kívül, a nemzet hazafias készségére apellál s a miniszter ur figyelmét erőszben a hazafias főpapság, a káptalanok s a magas arisztokratia, nagy és kisbirtokosság, megyék, városok, társulatok és egyesek áldozatai, a befolyó tandíjak bizonyos százaléka fele, — kiegészítve esetleg a törvényhozás által e célra megszavazandó összeggel — irányozni törekszik.” *Koronázsa* siker az emlékirat felterjesztői törekedését! (A miniszter ur ez emlékiratra február 17-éről kelt leiratában kijelenti, hogy „sem az időt hazánkban egy új egyetem létesítésére alkalmasnak nem véli, sem általában ily kezdemény sikerét lehetségesnek nem tartja.”)

I r o d a l o m .

A „*Közegészségi Lapok*” febr. 15-iki száma sűrű másfél iven és négy rajzzal jelent meg. Változatos és tanulságos tartalmából felemlítjük: A lelkesítő osztály hivatala a közegészségügy terén. — A tiszta levegő fontossága. — A hordó- vagy tonnarendszer. — Vizsgálatok a sirbaltok gázai felett, — és A hullaégetés kérdéséhez című igen fontos és érdekes közleményeket, melyek mind kiváló szakférfiak tollából kerültek ugyan, de közérthető, ismeretterjesztő modorban írják. Vannak ezenkívül e számban hazai lapszemle a tej eltartásáról, vízfogyasztás, tüzmentesítő szerek, süritett tej, egészségtan a nevelőintézetekben, közegészségi törvényjavaslat című apróbb közlemények, kérdések és felszólalások a közönség köréből, hírek és apróságok, légtüneti észleletek. A felkarolásra, pártolásra méltó hazagótló közlöny előfizetési ára félévre 2 frt 50 kr. Előfizetésekk postautalvánnyal a kiadóhivatalba, Budapest, vas utca 15. sz. küldendők.

Gyulai Béla szerkesztése mellett új, tanügyi, havi folyóirat indult meg „Polgári iskola” címmel, mely a polgári iskolák érdekeit képviseli s főleg azok reformálását az egyesülés s együttes támogatás útján előkészíteni tűzte ki céljául. Mi részünkről üdvözljük az új vállalatot s hisszük, hogy ha sikerülnie fog az önismeret követelményeinek megfelelőleg kimutatni: „milyen állapotban vannak a polg. iskolák és mily alapon, mily reformokkal várhatjuk azok fölvirágzását”, — mindenesetre jó szolgálatot fog tenni a tanügynek és az országnak az eszmék tisztázása által. Megjelenik e lap egy iven június és július kivételével minden hónap 15-én. Az előfizetések egész évre 2 frt. félévre 1 frtjával Goll János polg. isk. tanegyesületi pénztárnokhoz (Budapestre a VI. ker. nagymező-utcai polgári iskolába) küldendők. Fölhívjuk az illetők figyelmét e folyóiratra, melynek 1-ső száma már közreboacsátott s szerkesztőségünkhez is beküldetett vala.

Aigner Lajos könyvkiadásában megjelentek a következő, érdekes tartalmú és olvasó könyvek mint a „Magyar könyvesház” újabb füzetei: „Egy eserepár naplója” írta Virághalmi Ferenc, „Phaedrus, Augustus szabadosa” ford. Sárnyák Jakab, D'Aurebonne Marquisné, írta Pont-Martin, ford. Csekássy Józsefné, „Képek a közép-korból”, írta P. Szathmáry Károly, „A vallásból”, írta Struensee, ford. Balla H. Szilárd, „Mély titok”, írta Gaskellé, fordította Csekássy József, „Lord Byron élete”, írta Castellár Emil, ford. Várnay Géza. Egy egy füzet ár 20 kr. Batran ajánlatjuk e füzeteket s az egész „Könyvesház”-at olvasóink becses figyelmébe s meleg pártfogásába.

Legolcsóbb magyar folyóirat. Előfizetési felhívás a „Magyar ember könyvtára” című, havonként egy füzetben megjelenő folyóiratra. Felelős szerkesztő: Pokorny Jenő. A „Magyar ember könyvtára” megindításának célja: hogy a közönségnek irodalmi színvonalon álló jó és olvasmányos adassék, mely úgy a népnél és a polgári közép osztálynál, mint a műveltebb körökben is, nélkülözhetlenné tegye magát. Előfizetési ár: Egész évre (hat kötet) 12 füzetre 2 forint, fél évre (három kötet) 6 füzetre 1 forint. Az előfizetési pénzek legelőszörűben 5 kros postautalvánnyal a „Magyar ember könyvtára” kiadó-hivatalának Budapestben, (Józsefvárosi körút, Hébel-ház) címzendők, s lehetőleg e hó végeig beküldendők, hogy a március 1-én megjelenendő első füzetből sok feles példányt nyomtatni ne kelljen. Előfizetési pénzek feléven alul el nem fogadtatnak. Könyvársi uton történt megrendeléseknél százalék nem adatik. Gyűjtőknek minden 10 egyszerre beküldött előfizető után egy tiszteletpéldány, vagy az előfizetési pénz 10%-a jár.

Művészet.

Az „Apollo” című zeneműfolyóirat ötödik kötete legújabbban megjelent második számának tartalma: 1) A kaddallónál Wachtel Aurel töl 2) Album lap, Beliczay Gyulától 3) Bécsi dalok, polka-mazurka Nagy Bélától, 4) Hymnus Bartay Edétől, 5) Jaj be szomorom szól a furulyám, népdal ének és zongorára átírta Zimay László, 6) Két szólamu Canon Juhász Aladártól, 7.) Kedvelt népdalok I. Huzdát csak, buzdad csak, II. Buza virág, konkoly esiga ház, ének és zongorára írt Abrányi Kornéltól, 7) A borítékon: A zene történelme, Kapi Gyulától. — Vegyes — Zeneműgyűjtemény. Előfizetési ár egész évre 6 frt., félévre 3 frt. A jelen szám 1 frtért külön is megszerezhető. Az előfizetés vidéken legelőszörűben a postahivataloknál postautalványozás útján eszközölhető, Budán, az „Apollo” kiadóhivatalában iskola-utca 681. sz. a. Minden eddigi megjelent szám és kötet leszállított aron folyton kapható.

Színi szemle.

A mult hét játékröndje műértőleg volt összeállítva, amennyiben változatosság által kitűnt s jobbra jeles darabokat ölelt fel.

Legelőször is a három jutalomjátékot említjük fel. Szombaton Gabányi jutalomjátékául „A velencei kalmár,” nálunk már rég nem adatott színmű. A jutalmazandó a társulat egyik legtehetségesebb tagja, kinek szép jövőt jósolhatni s kit közönségünk is ritka mértékben megkedvelt; ennek dacára a ház meglehetősen üres s csak tapsok s két szép koszoruban nyilvánult az elismerés! Az eladás általában nem elégitett ki. Shylock a legnagyobb művészek bravúr-szerepe. Gabányi helyesen fogta fel az alakot s meglátszott, hogy tanulmányozására nagy szorgalmat fordított. Hogy a kivétel a törekvésnek nem felelt meg teljesen, annak oka részben abban van, hogy e szerepre még igen fiatal, taglejtései ruganyosabbak, hangja erőteljesebb, semhogy azokat nagy megfeszítés nélkül megfelelőleg használhatná. Az alakítás mindazáltal igen figyelemre méltó volt. A többi szereplők közül csak Beödyt emeljük ki még.

Kedden Györfyné jutalomjátékául „Nareiss,” Helyesüljük, hogy ily hírneves művet választott. A ház látogatottabb volt mint rendesen. Györfyné tetszésnyilatkozatokkal fogadtatott s játékával igazolta egyik korábbi állításunkat, hogy a hálásabb szerepekben ő is több sikert mutat fel, mint a jelentéktelenebbekben. A gyönyörű Pompadour ábrázolásában, a legkisebb részletekre is sok gondot fordított s mondhatni nem keveseket meglepett. A toilette-jét is igen izléesnek találták. Etekinteten különben a nőszereplők versenyeztek. Beödy né s Veresné különösen kitűntek. A miniszterelnök szerepét Veresnek kell vala játszani. Gabányi igen gyenge herceg volt. Lenkei Ella szintén többit csinálhatott volna Quinault hálás szerepéből. Geröfny ma nagyobb kedvvel s több sikerrel játszott, mint az utóbbi időben; a jelenet, melyben feldult élete történetét mondja el, valóban szép volt s nagy benyomást tett. Csak maszkját kifogásoljuk. Szántalanszor láttuk a „Nareiss”-t; soha így maszkirozva.

Pénteken Balláné Szomolnokai Erzszi jutalomjátékául „Conti herceg” és „Egy házaspár a nép-ből,” Az operette, ha jól emlékszünk másodsor. A kis vigjáték sikerült esaládi képet tár elénk az alsó népből. A három főalakot Lászy né, Beödy és Geröfny kitűnően személyesíték. A jutalmazandó a szünetet táncal töltötte ki; rokonszenvesen fogadtatott s egy gyönyörű koszorú s bokrával jutalmaztatott. Balláné kezdettől kegyence volt a közönségnek; a ház ennek dacára, mint jutalomjátékokkor, üres volt.

Láttunk azután még e héten két kitűnő vigjátékot: „A londoni arszlánokat” és „Don Caesar de Bazan”-t. Mindkettő igen szabatosan adatott. Az első darab gazdag jellemzésekben, ilyen különösen Narcourt, baront, Spankez és neje. Veres az aglegényt kitűnően személyesíté, csakhogy nem volt oly jól elkészülve, mint szokott; hasonlóan Gabányi prototypje volt a mulya férjeknek, Lászy né a nagy világi vig kedélyű, de szilárd jellemű s nemes lelkületű delnőknék. Igen mulattató alakok voltak Geröfny és Beödy. Mészáros haladt; e szerepe nagyobb hajlékonyságot s élelmességet igényel. Fodor né szobaleány-szerepét jól betölté.

Még összevágóban folyt le a másik vigjáték, melyet nagy részt ugyanazon személyzettől évek előtt láttunk, jelesen a három főszerepet, Don Cesart és Maritanát a Beödy-pártól, Don Josét Tothtól, sőt ha nem esaladunk Montfort is Lászytól. A címszerepek a Beödy-pár legjobb alakításai közé tartoznak. Beödy né egyuttal új, igen elegáns toilette-ben mutatta be magát. Veresné a kis puskamives-inas szerepében igen kedves, szeretetreméltó jelenség volt.

Adatott végre „A bányarém,” régi, de mindig szívesen látott darab, egészen s részben összevágón. Ismételtettek „Melinda” és a „Nőnövelde.” Ez utóbbira multkor tett megjegyzésünk félreértésre nyújtott alkalmat. Lászy né s Beödy né bevonását az operette-be nem kifogásoltuk, nemesupán azért nem, mert másokat e célra

felhasználni csakugyan nem lehetett, de azért sem kifogásolhattuk, mert mind ének, mind játék tekintetben helyőket mindkettelen teljességgel megállták; nem mondottuk egy árva szóval sem, hogy e körülmény az operette, mint operette hátrányára szolgált volna. Más volt az, amire mi előzünk és ha nem fejeztük ki egészen érthetőleg, amit akartunk, az onnan van, mert nem mindent lehet és kell, ha mindjárt valaki kritikuss is, világosan kifejezni és mivelhogy nincs terünk mindenről részletekbe boesátkozni s állításainkat egyuttal indokolni is. De az az egy bizonyos, hogy bármit állítunk, tudjuk okadatolni is. Volt már hasonló esetünk, midőn a társulat egyik nőtárgját figyelmeztettük, hogy tudomására hozunk valamit; megis tettük előszóval s ő maga — a mi nagy szó, — belátta, hogy igazunk volt s a szóban forgott körülményre mások által is figyelmeztetett, ki egyuttal biztosított, hogy nagyon rossz szolgálatot tétünk volna neki, ha másképp jartunk volna el.

Szerkesztői mondanivalók.

Az „A Kereskedő” című cikket kénytelenítettünk lapunk jövő számára eltenni.

Piaci árjegyzék.

Február 19-én 1876.

A tárgyak nevezete	I. oszt.	II. oszt.
Egy 8 ¹ / ₂ zsemlye	— 2 —	—
„ 1/2 abajdóe kenyér	— 16 —	— 14 —
„ roz kenyér	— 12 —	— 10 —
„ márhahús	— 48 —	— 44 —
„ borjúhús	— 56 —	— 52 —
„ bányahús	—	—
„ sertésbús	— 56 —	— 52 —
„ szalonna gyúttól és nyers	— 84 —	— 68 —
„ patens fiertya	— 76 —	—
„ öntött gyertya	— 72 —	—
„ szappan	— 50 —	—
„ tojás	— 2 —	— 1 1/2 —
„ mak	— 36 —	— 34 —
„ vaj	— 72 —	— 68 —
„ 1/2 sertészsír	— 84 —	—
Liszt 50 y	—	—
„ 1 y	— 14 —	—
Borsó 50 y	— 6.80 —	— 6.50 —
„ 1 y	— 15 —	— 14 —
Lenese 50 y	— 4.10 —	— 4 —
„ 1 y	— 12 —	— 10 —
Paszuly 50 y	— 3.30 —	— 3.10 —
„ 1 y	— 8 —	—
Aszalt szilva 50 y	— 3.50 —	— 3.30 —
„ 1 y	— 10 —	— 8 —
Órlött dara 50 y	— 6.60 —	— 6.40 —
„ 1 y	— 14 —	—
Tatárka 50 y	— 3.60 —	— 3.40 —
„ 1 y	— 12 —	— 10 —
Burgonya 50 y	— 1.20 —	— 1 —
Búza 50 y	— 4 —	— 3.80 —
Kétszeres 50 y	— 2.90 —	—
Rozs 50 y	— 2.80 —	— 2.60 —
Malátáarpa 50 y	— 2.40 —	—
Arpa 50 y	— 2 —	— 1.90 —
Zab 50 y	— 1.70 —	— 1.60 —
Kása 50 y	— 4 —	— 3.90 —
Kukorica 50 y	— 2.15 —	— 2.10 —
Spiritus 1 y á 100 Tralles	— 27 —	— 26 —

Tulajdonos és felelős szerkesztő: Dr. Klekner Alajos.

Főmunkatárs: Dr. Szemák István.

H I R D E T É S E K.

5605. sz.
t. k. 1875.

Árverési hirdetés.

A kassai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint a kassai 2128. számú telekjegyzéknyvbén Friedmann Berko nevére jegyzett s összesen 850 frtra becsült birtoknak részletesen eszköz-leadó bírói árverése Weisz József hitelező 450 forint tökéövetelés s jár. kielégítése végett elrendeltetvén, annak a telekkönyvi hivatalnál leendő foganosítására első határidőül f. 1876. évi mártius hó 20-ik napjának d. e. 10 órája, második határnapul pedig 1876-ik évi ápril hó 20-ik napjának szintén d. e. 10 órája tűzetik ki.

Az árverési feltételek következőleg állapítottak meg:
1-ször. Kikiáltási árként a fennebb kített becsérték fog szolgálni melynek 10%-tőlja bánatpénz gyanánt lesz a bírósági kiküldött kezéhez az árverés megkezdése előtt leteendő.

2-ször. A vevő köteles lesz a vételárat annak a leütéstől számítandó 6% kamatával együtt három egyenlő részletben és pedig az első részletet a leütés után azonnal, a második részletet a leütés után 8 nap, a harmadik részletet a leütés után 16 nap alatt ezen királyi törvényszék telekkönyvi hatóságánál befizetni, a letett bánatpénz az utolsó részletbe számítottatván be.

3-szor. A vevő a vett javak tetteleg birtokába s haszonvételének élvezésébe a leütés után azonnal lép, a telekkönyvi tulajdonjog bekebelezése azonban csak az árverési feltételek teljesítése után fog megtörténni.

4-szer. A további feltételekre nézve a polg. tk. rndt. 423., 437., 438., 441., 456., 458. és 459. §§-ainak intézkedései szolgálnak zsinórmértékül.

Egyuttal felhivatnak a Kassa városa területén kívül lakó hitelezők, miszerint a kielégítési sorrend megállapításánál és a vételár felosztásánál leendő képviseltesük végett Kassán lakó megbízottat rendeljenek, s annak nevét és lakását az eladásig annál bizonyosabban jelentsék be, minthogy különben a részükre ügygondnokul ezennel kinevezett Kruttsay Gyula helybeli ügyvéd által fognak képviseltetni.

Ugyszintén felhivatnak mindazok, kik az árverés alá boesátandó birtokra nézve tulajdoni, vagy más igényeket, avagy pedig elsőbbségi jogokat vélnék érvényesíthetni, miszerint igénykereseteiket jelen hirdetésnyék a hivatalos lapban való utolsó megjelenésétől számítandó 15 nap alatt — habár külön értesítést nem vettek volna is, — ezen kir. törvényszék telekkönyvi hatóságához nyujtsák be, tjkönyvbén 338 és 337/b h. r. sz. különben azok a végrehajtás folyamatá. bevezetett parcellákra épített ven-nem gátolván, igénylők egyedül a déglői épület elválaszthatlan tartó-vételár feleslegére fognak utasítottatni.

Kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.
Kassán, 1875. október 8-án.

Teleky Péter,

kir. tszéki elnök.

Máriássy Árpád,

kir. tszéki h. jegyző.

8443. sz. t. k. 1875. 1—3

Árverési hirdetés.

A kassai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint a kassai 337 s 338-ik számú telekjegyzéknyvbén Novoty Ferdinand esodtomege tulajdonát képező s összesen 79950 frt. 14 krra becsült birtok s illetve az Európához címzett szállodának bírói árverése elrendeltetvén, annak Kassán e kir. tszék telekkönyvi irodájában leendő foganosítására első határidőül f. 1876. évi ápril hó 29-ik napjának szintén d. e. 10 órája, második határnapul pedig 1876. évi május hó 29-ik napjának szintén d. e. 10 órája tűzetik ki;

Az árverési feltételek következőleg állapítottak meg:

1) Árverés alá boesátatik vagyonbukt Novoty Ferdinand tulajdonát képezett, a kassai 337 számú tjkönyvbén 337 hr. valamint a 338 számú tjkönyvbén 338 és 337/b h. r. sz. különben azok a végrehajtás folyamatá. bevezetett parcellákra épített ven-nem gátolván, igénylők egyedül a déglői épület elválaszthatlan tartó-zékaival együtt.

2.) Kikiáltási ár a beesár: 79950 frt. 14 kr.

3.) Az árverési tárgyat képező mgatlanak eladására két határidő tűzetik ki, az elsőn beesáron alul nem, a másodikon beesáron alul is eladatik.

4.) Az árverelni szandékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt bánatpénz gyanánt a beesárnak 8%-kát, vagy is 6396 frtot kézpénzben, vagy kassai takarékpénztári könyvcsé-kében letenni, mely a legtöbb igérvőnek a vételár első részletébe fog beszámítottatni, a többi árverelőknék pedig az árverés berekesztése után visszaadattani.

5.) A legtöbbet igérvő vevő köteles a vételárt négy egyenlő részletben és pedig az első negyedrészt, melybe a bánatpénz is beszámítottatni fog az árverés napjától számított két hónap a második negyedrészt 4 hónap a harmadik negyedrészt 8 hónap és a negyedik negyedrészt 12 hónap alatt mindig az árverés napjától számítva a vételári határelos összeg 6% kamatával együtt a tömeggondnok kezéhez lefizetni.

6.) A megvett ingatlanok a vevő tetteleg birtokába és haszonélvezetébe leendő átadása a vételár első negyedének lefizetése után fog eszközöltetni, az átadás napjától fogva őt illeti a kérdéses ingatlanok minden haszna, ellenben ő tartozik viselni annak minden néven nevezendő terheit.

7.) Az eladott ingatlan csak a

vételár teljes lefizetése után lesz tkvilég nevére iratható.

8.) Az átíratásból fölmerülő mindenemű költség, bélyeg-kiadás valamint az átíratási kntestári szá-zalék egyedül a vevőt terhelendik.

9.) Azon esetre, ha vevő a fentebbi pontokban foglalt feltételeknek eleget nem tenne, különösen a vételárt esedékes kamataival együtt a kitűzött lejáratú időközökben pontosan le nem fizetné, jogában álland a esöd képviselőjének vevőt akár kötelesegeinek teljesítésére per útján szorítani, akár pedig a vevő veszélyére s kárára a fentebb körölrított ingatlenokat és tartozékaikat p. pt. 459-ik rendelkezeteihez képest újabb árverésen eladatni.

Ez esethen bánatpénzét, a esöd-tömeg ávará föltétlenül veszíti, s ha a megtartandó árverésen az általa kötelezettnek esékélyebb vételár éret-nék el, köteles leend a különbözetet kamatokkal és költségekkel együtt sajátjától pótolni.

Jelen jogügyletből fölmerülő mindenemű peres kérdések eldön-tésére a sommás perut és a esöd-tömeg képviselősege által szabadon választandó kir. jbróság illetékessége köttetik ki.

Kelt Kassán a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságán 1876. január hó 25-ik napján tartott üléséből

Kéler József,

h. kir. tszéki elnök.

Teleky László,

kir. tszéki jegyző.

Kassa, 1876. Nyomatott a „Pannonia”-könyvnyomda és kiadó-részvénytársaságnál.